

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia

10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Állam- és Jogtudomány

		Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia	Jogtudomány- nemzetközi és európai uniós jog
	Szekcióelnök:	Dr. Zódi Zsolt (NKE)	Dr. Lattmann Tamás (UNYP)
I. panel	10.30-10.45	Dr. Diósi Szabolcs	Bagi Nikoletta Dóra
	10.45-11.00	Dr. Szécsényi- Nagy Balázs	Dr. Bihari Erika
	11.00-11.15	Dr. Kriston Edit	Dr. Halász Csenge
	11.15-11.30	Dr. Necz Dániel	Hussein Jasmine
	11.30-11.45	Dr. Labancz Andrea	Takó Dalma
	11.45-12.00	Kopani Sajmira	Forján Rebeka
	12.00-12.15	Dr. Gáspár Zsolt	Belova Valeriya
	12.15-12.30	Hárs András	
	12.30-12.45	Dr. Hohmann Balázs	
	Szekcióelnök:	Jogtudomány II. Dr. Kecskés Gábor (SZE)	Államtudomány Dr. Czékmann Zsolt (ME)
II. panel	13.00-13.15	Dr. Török- Tóth Soma	Dezse Tivadar
	13.15-13.30	Veress Csongor Balázs	Dr. Balássy Ádám Miklós
	13.30-13.45	Dr. Pethő András János	Gombos Jarmo
	13.45-14.00	Dr. Kovács Krisztián	Osman Mohammed Afzal
	14.00-14.15	Dr. Repponi Felícia Laura	Dr. Ritó Evelin
	14.15-14.30	Szabó András	Sivák Veronika
	14.30-14.45	Dr. Bognár Csaba	Kiss Rebeka
	14.45-15.00	dr. Lukács Dominika Abigél	Alakbarli Khavar
	Szekcióelnök:	Jogtudomány III. jogtörténet- jogfilozófia Dr. Zaccaria Márton Leó (DE)	
III. panel	15.45-16.00	Dr. Heil Kristóf Mihály	
	16.00-16.15	Dr. Szabó Péter Zsigmond	
	16.15-16.30	Dr. Szépvölgyi Enikő	
	16.30-16.45	Dr. László Balázs	
	16.45-17.00	Lugosi József	
	17.00-17.15	Molnár Bálint	
	17.15-17.30	Csitei Béla	
	17.30-17.45	Ujlaki Anikó	

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Big Data and the question of mental privacy

DIÓSI Szabolcs

Pécsi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar

Jogbölcseleti és Társadalomelméleti Tanszék

szabolcs.diois@ajk.pte.hu

Humanity is undergoing a new technological transformation that could change how societies will be organized and managed in the future. In the age of Big Data, an increasing amount of personal information about us is collected, measured, and evaluated on a daily basis. Combining AI-driven algorithms with the latest insights of behavior and data sciences can result in predictive models about human behavior and predictions about cognitive processes in a level of accuracy never seen before. However, Big Data related technologies' extensive harvesting of personal digital data can easily lead to the intentional manipulation of individual decision-making, and a significant loss of individual autonomy.

A new kind of threat is also emerging with the contemporary ongoing neurotechnological revolution. The rapid advancements in human neuroscience and neurotechnology created unprecedented possibilities for accessing, collecting, and manipulating information from the human brain. This new access to mental information brings novel opportunities for monitoring and controlling cognitive function.

Data collected by neuro-devices could be used to exploits our psychological weaknesses and manipulate our behavior. Furthermore, if the advancement of neurotechnology meets with Big Data, a new kind of 'data-driven Nudging' becomes possible on a scale never seen before. If such widespread technologies are not compatible with our society's values, they can cause serious, long-lasting damages. They could even lead to an automated society with a centralized AI that controls what we know, what we think, and how we act.

It's generally true that technology innovates faster than the regulatory and legal system can adapt. With the unauthorized intrusions into our cognitive processes, Big Data and modern neurotechnology raise novel legal and ethical concerns.

In this paper, I introduce new legal frameworks and 'neuro-specific' rights that can potentially help to overcome the challenges posed by these new technologies. The creation of the right to mental privacy, for instance, could protect private/sensitive information in a person's mind from unauthorized collection, storage, and usage. As the "dangerously unmanaged marriage between big data and neurotechnology" has the potential to impact how we think about ourselves and society as a whole, staring discussion about its future regulation is more urgent than ever.

Key words: Big Data, neurotechnology, right to mental privacy, cognitive freedom

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

A digitalizáció hatása az alapjogokra

DR. SZÉCSÉNYI-NAGY Balázs

PhD-hallgató

Semmelweis Egyetem, Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola

Bsc-hallgató

Szegedi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar

életvégi ellátások, egészségügyi és egészségbiztosítási rendszerek működése, digitalizáció

szecsényi@post.cz

Napjainkban a technikai fejlődés és az ennek részét képező digitalizáció alapjaiban alakította át a társadalmi és gazdasági folyamatokat. A kommunikáció jelentős részben digitális csatornákra helyeződött át. Az automatikus elektronikus rendszerek folyamatosan növekvő szerepet játszanak a technikai és gazdasági folyamatokban. Az emberek életük mind nagyobb részét élik a digitális térben, miközben alapvető jogaikat a mai napig a digitális kort megelőző időszakban határozták meg.

A tanulmány célja annak bemutatása, hogy a gyorsan változó világ milyen kihívásokat eredményez alapjogi szempontból és erre milyen válaszok adhatóak.

Az ipar 4.0 forradalmi változásainak központi eleme az adat, valamint az adatok gyűjtésével, felhasználásával lehetővé váló új eredmények elérése. A széles körben gyűjtött adatok számos új távlatot nyitnak a fejlődésre, miközben a személyre vonatkozó adatok tömege és felhasználásuk alapvető hatást gyakorolnak az emberek életére. A digitális térbe áttevődött folyamatok miatt nagyon sok, személyre vonatkozó adat kerül rögzítésre és tároltatik különböző rendszerekben. Az emberek életét nemcsak a róluk tárolt adatok változtatják meg, hanem a digitális kommunikáció folytán kialakult új függőségek és viszonyok is. Alapvető jogaik még egy korábbi környezetben születtek, így szükséges ezek olyan módosítása, kiegészítő értelmezése vagy új jogok megalkotása, melyek biztosítják számukra a szabadság legalább olyan szintjét, amelyet a korábban rögzített alapjogok biztosítottak.

A kihívások több területről is érkeznek: az intelligens adatfeldolgozás, a mesterséges intelligencia alkalmazása, önműködő rendszerek létrehozása, valamint a robotizáció és a dolgok internete is alapvető hatást gyakorolnak a jogrendszerre, a felelősségi szabályokra és az alapjogokra. Mivel a jogalkotás sebessége jellemzően elmarad a technikai fejlődésétől, így az alapjogok érvényesülését e tényező is nehezíti. Mindezekre nyújthat megoldást az adatvédelmi szabályok folyamatos fejlesztése, a legmagasabb szintű adatvédelem biztosítása mindenki számára (1); egyes digitális szolgáltatások közszolgáltatás jellegének meghatározása (2); valamint az alapjogok digitális értelmezése és kiterjesztése, digitális alapjogok megalkotása (3). Ilyen alapjogok lehetnek: jog a rögzítésmentes szabad tájékozódásra; jog a megfigyelésmentes terek használatához; jog a harmadik személyek adataiból, azok bármilyen jellemzőjéből, cselekvéséből kikövetkeztethető személyes adatok kezelésének tiltásához; jog a kommunikációs eszközök szabad megválasztásához; jog az adatokból kirajzolódó személyiségprofil legmagasabb fokának meghatározásához; a digitális újrakezdéshez való jog; a digitális szabadsághoz, offline (nem kapcsolódott) életmódhoz való jog. További megoldás lehet meglévő jogok kiterjesztése, értelmezése: digitális megkülönböztetés tilalma; képmáshoz való jog digitális kiterjesztésére; a kezelt, tárolt személyes adatokról, azok továbbításáról, azokhoz hozzáférésről történő korlátlan, ingyenes, és hátrányos következményektől mentes tájékozódás joga.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Kulcsszavak: digitalizáció, alapjogok, digitális alapjogok, adatvédelem

Család 4.0 – a mesterséges intelligencia és robotika hatásai a családjog jövőjére

DR. KRISTON Edit

Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Polgári Jogi Tanszék

Állam- és Jogtudomány

jogedit@uni-miskolc.hu

A család emberi közösség, amely a társadalom legalapvetőbb egységét képezi. Éppen ezért amióta léteznek társadalmak, azóta létezik a család intézménye is. A társadalmak felépítését többféle tényező is alakította, mint például az adott állam vallása vagy annak berendezkedése. Az ókori társadalmak rendkívül különbözőek voltak és ez jellemezte a családról alkotott felfogásukat is. A társadalom és a társadalmi szemlélet változása folyamatos alakítója volt és az ma is ennek a jogterületnek, aminek eredményeképpen a családjog is dinamikus változásban van. Az utóbbi évtizedek legnagyobb változása, hogy a jogi szabályozás elmozdult és igyekszik igazodni más tudományágak, így elsősorban például a szociológia eredményeihez, ami által a jogszabályi környezet is változáson esett át. A családi kapcsolatok rendszerében a tradicionális elemek, mint a vérségi/biológiai kapcsolat vagy a házasság intézménye mellett új jogviszonyok is helyt kaptak.

A társadalomban végbemenő innováció egyik mai aspektusa a mesterséges intelligencia terjedése, valamint az ezzel esetenként összekapcsolt robotika, ami a jogi szabályozás majdnem minden területére hatást gyakorol. Nincs ez másképp a családjoggal sem, annak ellenére, hogy a családjog szabályozási körébe a természetes személyek kapcsolatrendszere tartozik. Az előadás célja elsősorban annak az elméleti lehetőségnek a fejtegetése, hogy a mesterséges intelligencia és a robotika hogyan hat ki a legalapvetőbb emberi kapcsolatokra és esetlegesen milyen irányok képzelhetők el a jövőbeni jogfejlődésben. Elképzelhető-e, hogy a fejlett mesterséges intelligenciával rendelkező robotok magánjogi jogalanyokká váljanak és ez a jogalanyiség hogyan tagozódhat be esetlegesen a jogrendszerbe? Van-e helye a robotoknak a társadalom tagjainak legalapvetőbb kapcsolatrendszerében?

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

A mesterséges intelligencia tudományos célú alkalmazásának adatvédelmi vonatkozásai
NECZ Dániel

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar
Állam-és Jogtudomány, Polgári jog, Technológiai jog
daniel.necz@gmail.com

A mesterséges intelligencia napjaink egyik leginkább meghatározó technológiai vívmánya, amely jelentős hatást gyakorol a tudományos kutatások területére is. A segítségével végtelennek tűnő adattömegek vizsgálhatók át, ideértve a különböző technikai információkon és statisztikai adatösszesítéseken túl konkrét érintettekre vonatkozó személyes adatokat vagy ilyen adatokat keverten tartalmazó adatbázisokat is. Mindez pedig kiemelt előnyt jelenthet akár a gyógyszerkutatások támogatásában, akár történelmi jelentőségű nyilvántartások és könyvtári állományok átvizsgálásában, vagy akár további innovatív technológiák kifejlesztésében is.

Meggyőződésem, hogy a mesterséges intelligencia a magyar tudomány számára is korábban soha nem látott lehetőségeket képes biztosítani, így az előadásomban azt fogom vizsgálni, hogy ezen előnyök hogyan is aknázhatók ki az európai és magyar adatvédelmi szabályozási rendszernek való megfelelés mellett. Kitérek továbbá arra is, hogy az Európai Uniót kívül a tudományos kutatások területén meghatározó államok (ideértve elsősorban az Egyesült Államokat és Kínát) milyen szabályozási megoldásokkal igyekeznek támogatni az új fejlesztéseket.

A fentiekre tekintettel az előadásomból a jelenlévők megtudhatják majd, mikortól is számít az adat személyes adatnak, hogy van-e különbség élő és elhunyt személyek adatainak kezelése között, és hogy vonatkoznak-e specifikus szabályok a jelentős történelmi személyiségek adatainak kezelésére. Kiderül továbbá az is, hogy az általános adatvédelmi elvárásokon túl milyen szempontoknak kell megfelelni az egyes szakterületeken (például: az orvostudományi vagy egészségügyi kutatások, vagy épp a történelem- és irodalomtudomány területén), és hogy a mesterséges intelligencia hogyan is képes ezen területek előremozdítására és az adatok minél részletesebb körű elemzésére.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Adatkoncentráció az online platformokon

DR. LABANCZ Andrea

Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Állam- és Jogtudomány

labancz.a@gmail.com

Az adatok, különösen a személyes adatok gazdasági szerepe a 21. században felértékelődött. Mindezt alátámasztja az az egyre elterjedtebb nézet is, amely szerint az adat az új olaj, amely a nyersanyagot jelentheti a digitális gazdaság számára.

A *digitális gazdaság és az adatok* szoros kapcsolata a hagyományos és a digitális ügyletek közötti különbségekre, a digitális ügyletek jogi sajátosságaira irányítja a figyelmet. Ezek a jogilag releváns különbségek leginkább a személyes adatok középpontba állításával nyerhetnek értelmezést.

Az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatát vizsgálva egy olyan többlépcsős fejlődési útvonal határozható meg, amelyben az egyes technológiák és üzleti modellek rétegződésével a személyes adatok körének és kezelésének is egy komplexebb területe jön létre. Amíg a hagyományos, offline kereskedelmi ügyletekben a személyes adatok tipikusan a természetes személyek azonosítására szolgálnak, addig a digitális gazdaságban és a BigData korában az egyes információs társadalommal összefüggő, *quasi* ingyenes szolgáltatást nyújtó szolgáltatók (online platformok) számára a személyes adatok ismerete már versenyelőnyvel is bír.

Az online platformok üzleti modelljét vizsgálva megállapítható, hogy az egyes online azonosítók mint személyes adatok – amilyenek az ún. cookie azonosítók is – nemcsak a természetes személyek azonosítását teszik lehetővé, hanem azok internetes nyomon követésével felhasználói profilok létrehozatalára, illetve viselkedésalapú reklámok alkalmazására is alkalmasak. Mindezek mellett az online platformokon a személyes adatok nagy arányú ismerete miatt sajátos adatkoncentráció jön létre, amellyel az egyes felhasználók üzleti döntéseik meghozatalában befolyásolhatóak és/vagy üzleti döntéseik prejudikálhatóak.

Üzleti modelljünkben az online platformok nem közvetlenül a személyes adatok, hanem a hirdetési felületek üzleti partnereknek történő értékesítéséből jutnak bevételekhez, mégis *közvetetten* az információs többlet és az adatkoncentráció miatt tehetnek szert gazdasági előnyre. Mindez felveti a személyes adatok digitális gazdaságbeli fizetőeszközkénti, de legalább érték megjelenítéskénti értelmezésének kérdését.

A fentiekkel összefüggésben a kutatás elsőként arra a kérdésre keresi a választ, hogy az egyes online azonosítók – kifejezetten a cookie azonosítók – miképpen minősülhetnek személyes adatnak. A kérdés megválaszolásához a GAFA (Big Four) adatkezelési és cookie szabályzatait szükséges megvizsgálni.

Ezt követően, az online platformokat érintő ítélezési gyakorlaton keresztül a többlépcsős fejlődési útvonalat kell vizsgálat alá vonni. Ebben a fejlődési útvonalban a természetes személyek egyes elektronikus kereskedelmi szolgáltatók általi nyomon követési tevékenysége, második lépcsőként pedig az online platformok nyomon követési tevékenysége figyelhető meg. A fentiek alapján az adatkoncentráció megvalósulásának sajátosságait is szükséges elemezni, annak a végső kérdésnek a megválaszolásához, hogy a digitális gazdaságban a személyes adatok minősülhetnek-e fizetőeszközként, *quasi* fizetőeszközként vagy digitális érték megjelenítésként.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia

10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

A kutatásban az adatvédelmi, versenyjogi, reklámjogi és elektronikus kereskedelmi szabályokat összefüggően és átfogóan üzleti jogi szemlélettel szükséges elemezni.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

The impact of digitalization on employment relationship

KOPANI, Sajmira

National University of Public Service, Doctoral School of Public Administration Science

Law

saimikopani@gmail.com

Technology is set to become more prevalent and prominent, creating unprecedented opportunities for trade and investment. There has been significant growth in flexi-working and irregular hours working, partly driven by individual choice but also imposed by the growing demand to serve in the economy flourishing as a result of the digital revolution. Data and measurement are inconsistent, but most estimates predict these forms of work are on the rise and could account for 40 per cent or more of the workforce in the future.

Through digital labour platforms, tasks are given to selected individuals or divided into smaller tasks and then assigned to a crowd. The majority of platform workers are classified as self-employed, independent contractors or simply as participants. Consequently, there is a lack of enforcement of existing laws such as guaranteeing minimum wage or providing social security benefits. The terms and conditions, which workers must accept in order to become employable, are often vague, changed or violated.

Most of the employment relationships created fall outside the boundaries of a single country and should be regulated in the framework of private international law which deals with fact situations which arise for determination under national labour laws in disputes between employers and workers where there is a foreign element such as place of performance, nationality of the employers etc. As a result of digital revolution, such situations are increasingly common, while the full harmonisation of the labour laws on a global or regional scale seems hard to be achieved.

Since 2015, the International Labour Organization has been analysing digital labour platforms with a view of understanding the implications of this new form of work and guaranteeing their rights at work. Despite, many research studies, the ILO but has been reluctant to propose any legal initiative so far.

The significance of the platform work has been affirmed by the European Union. The preamble of the recently adapted Directive of the European Parliament and of the Council of Europe 'On transparent and predictable working conditions in the European Union' states the necessity to enhance the provisions of the Council Directive 91/533, since the labour markets have undergone far-reaching changes due to demographic developments and digitalisation leading to the creation of new forms of employment, which have enhanced innovation, job creation and labour market growth. This has not been an easy process, Commission has undertaken a two-phase consultation with the social partners, and could not reach the agreement among the social partners to enter into negotiations on those matters.

Indeed, new national initiatives are being launched such as the Italian Law no.128/2019 'On Employment Protection', French Law no.1428/2019 'On Mobility Orientation'. These laws have a narrow scope, as they do not cover all the sectors and do not allow for the requalification of an employment relationship.

As a response to the abovementioned, the paper explores the emerging labour regulations and assess their effectiveness in protecting basic human rights and contribution to social justice.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

A digitális adat felhasználása a büntetőeljárásban

GÁSPÁR Zsolt

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Állam-és Jogtudomány, Büntetőeljárás jog

zsolt.gaspar@yahoo.com

Korunk meghatározó jelensége, a digitális adat jelenléte életünk szerves része, hiszen ha belegondolunk, nem telik el nap anélkül, hogy valamilyen úton-módon ne „érintkezzünk” digitális adattal: egy fénykép készítése egy családi alkalmon, egy e-mail elküldése a munkahelyünkön, egy üzenet megírása vagy fogadása valamelyik ismerősünktől egy közösségi oldalon, stb.

A digitális adat tehát a 21. század elejére természetessé vált, e természetesség pedig a jogtudományt mindig is jellemezte, mivel a jog szintén jelen van az élet számos (ha nem minden) területén. Ebből következik, hogy e két fenomén elengedhetetlen, hogy ne találkozzon egymással, közvetlenül vagy közvetve ne befolyásolja egymást. Ahogy a műszaki, orvosi vagy más tudományterületeknek is létszüksége, hogy alkalmazkodjon ehhez a megváltozott világhoz, úgy a jogtudomány területén is igény keletkezett, hogy lépést tartson ezzel a jelenséggel.

A bevezetőben említett tényeket alapul véve kijelenthetjük, hogy a büntetőeljárás jog számára is elkerülhetlenné vált a digitális világba való „bekapcsolódás”, mely tény már önmagában is indokolttá teszi egy, a témát feldolgozó tanulmány elkészítését. A vonatkozó szakirodalom áttekintése után világossá vált, hogy meglehetősen kevesen foglalkoztak a témával, ezen szerzők számát pedig tovább szűkíti, ha a téma büntetőeljárásjogi szempontból való feldolgozottságát szeretnénk kideríteni.

A fenti tényeken kívül több specifikus probléma is felmerül a digitális adatok büntetőeljárásban való felhasználása során. Igaz, az új büntetőeljárás törvényben (Be.) már megjelenik a hajlandóság a terület szabályozására, ugyanakkor még mindig rengeteg kérdés van jelen a digitális adatok büntetőeljárásban való felhasználásával, ennek szabályozásával és az igazságügyi informatikai szakértőkkel kapcsolatban.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia

10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Expanding the Subjects of International Law – The Possible Legal Personality of AI

HÁRS András

Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar,

Nemzetközi Jogi Tanszék

Állam- és Jogtudomány, Nemzetközi közjog

hars.andras@uni-nke.hu

The subjects of international law have been a widening group of various entities over the course of the last century. But what is needed for an entity to become subject of international law? Among the most recent additions to this prestigious group, the individual stands out, which obtained legal personality in the middle of the 20th century. Individuals achieved passive legal personality via international criminal law after the 1945-1946 Nuremberg and Tokyo Tribunals, and active legal personality through human rights protection norms from 1948. However, having an international treaty regarding their status is not sufficient for them to become subjects, such as in the case of wildlife protection. The majority of scholars are of the opinion, that for artificial intelligence, this condition is met when self-awareness is reached. The most optimistic scholars of computer sciences and engineering believe that self-awareness is either quite likely in the near future, or it has already been obtained without the knowledge of the wider international community. On the one hand, the effect of AI on international law is profound as semi-automated defence installations, UAVs and automated satellite systems are shaping international humanitarian law. On the other hand, foreign influence regarding elections is placing a significant strain on international relations. The presentation aims at analysing whether it is feasible, defensible or desirable to provide legal personality to AI.

There are several alternatives should the international community decide to regulate AI within the existing framework of international law. Firstly, if AI is understood similarly to an individual, then after it develops conscience and is capable of thinking and acting like humans, similar regulation to that of humans could be adopted. Such a regulation would incur a myriad of legal issues ranging from marriage, slavery and labour laws to tort and damages as well as voting rights. The second possibility is regulating AI as a collective consciousness. There are several examples already available for similar regulations, such as the current status of the common heritage of mankind (e.g.: the UNESCO World Heritage list) or it could be governed by a sui generis international treaty (e.g.: the Antarctica). The analogy seemingly fails at the simple fact the neither of the aforementioned examples are subjects of international law, but rather protected targets. It is nonetheless important to analyse the possible avenues available for the international community, so that if different versions of conscious AI emerge, a rapid answer could be given regarding at least the legal scenarios and solutions. The presentation aims at facilitating discussion on the topic by providing alternatives for the international community should it decide to initiate norm-creation.

Jogtudomány I. digitalizáció és mesterséges intelligencia
10.30-12.45

Szekciófelelős:

Kelemen Gabriella, +36 30 505 0655

Mesterséges intelligencia alkalmazások a hatósági eljárásban az adatvédelem és az információszabadság érvényesülésének tükrében

DR. HOHMANN Balázs

Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Közigazgatási Jogi Tanszék

Közigazgatási jog, infokommunikációs jog

hohmann.balazs@ajk.pte.hu

Az ügyfélbarát közigazgatás és egyre többet hangoztatott „jó állam - jó közigazgatás” koncepciója az elmúlt évtizedekben mind behatóbban érintette a közigazgatásra vonatkozó elméleti és gyakorlati elképzeléseket. A változások fókuszában a partneri(bb) kapcsolat kialakítását láthatjuk a közigazgatás, azon belül a hatósági jogalkalmazást végző szervek és ügyfelek között.

Az információszabadság, mint egy általános érvényesülést kívánó alapvető jog komoly követelmények elé állítja a végrehajtó hatalmi ágon belül a közigazgatás szervezetrendszerét, s kiváltképp a közhatalmi jogosítványokkal rendelkező hatósági jogalkalmazást végző szervezetet. A hatósági jogalkalmazás során létrehozott eljárások széles társadalmi rétegeket érnek el, számos esetben közpénzfelhasználáshoz vagy annak előkészítési folyamataihoz kapcsolódnak illetve a jogalkalmazást végző szervezetrendszer végső soron közfeladatokat lát el. Ennek megfelelően a közigazgatás ügyfeleinek, az állampolgároknak és az azok által létrehozott civil szervezeteknek alkotmányjogilag is rögzített, mára nemzetközi és hazai szinten is jól körülhatárolt jogosultságai keletkeznek a közérdekű, valamint közérdekből nyilvános adatok megismerésére és az információk terjesztésére. E területen az alapjog érvényesülésének és hatósági eljárás már-már alapelvének tekinthető bizalmas ügykezelés és a titokvédelmi szabályok érvényesítésének törekeny egyensúlyát kell fenntartani, amely számos eljárásjogi jogintézmény (így például az ügyféli jogállás, az iratbetekintés, az adatkezelés, stb.) szabályozásában kell vissza tükröződnie, s emellett biztosítania kell a hatékony eljárás megteremtését is. Az infokommunikációs technológiák elterjedésével, az információs társadalom kiterjedésével ez az igény még inkább fokozottabbá válik: a hatósági eljárások tekintetében az elektronikus kapcsolattartási mód kiterjesztésével, sőt általánossá tételével a hatósági eljárás ügyfél- és társadalomközpontúsága, átláthatósága is akkor biztosítható teljes körűen, ha az elektronikus információszabadság követelményei ezzel párhuzamosan érvényre jutnak. A személyes kapcsolattartás csökkentésével ez a megközelítés is hozzájárulhat ahhoz, hogy a közigazgatás és azon belül hatósági jogalkalmazást végző szervezetrendszer elérhetősége, társadalmi elfogadottsága javuljon, amely hozzájárulhat az önkéntes jogkövetés fejlődéséhez is.

A követelmények teljesítésében, az ügyféljogok érvényre juttatásában nagy szereppel bír a már-már közüzemként működő infokommunikációs infrastruktúra, amely napjainkra döntően befolyásolja a hazai feladatellátás mindennapjait is.

Ebbe a környezetbe hozhat egy új „szint”, s ezzel számos új lehetőséget és egyben kockázatot a mesterséges intelligencia – vagy közelebbről nézve a mesterséges neurális hálók öntanuló folyamata – alkalmazása a hatósági eljárás folyamatában, akár az automatikusan értékelő, akár a bonyolultabb összefüggések felismerésére képes algoritmusokra gondolunk.

Milyen követelményeknek kell megfelelnie egy ilyen szoftveres megoldásnak, algoritmusnak ahhoz, hogy kielégítse a hatósági eljárásra vonatkozó alapvető és alapjogi követelményeket? Mi lehet a haszna és milyen kockázatokkal járhat egyes közigazgatási rutinfeladatok automatizált algoritmikus döntéshozatallal történő ellátásának?

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia, hatósági eljárás, információszabadság, adatvédelem.